

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Str.Sindicatelor nr.7
Cluj-Napoca, RO-400029
Tel.: 0264-405337
<https://dse.psiedu.ubbcluj.ro>

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
Departamentul de Științe ale Educației

I. REZUMATUL TEZEI

Elaborată de candidat Adriana Denisa MANEA, conferențiar universitar doctor la Departamentul de Științe ale Educației, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (<http://dse.psiedu.ubbcluj.ro/>), teza de abilitare cu titlul *Managementul educațional și mediile incluzive de învățare* abordează problematica eficienței activităților de conducere și coordonare educațională la nivel mezo și microsistem, oferind date relevante teoretice și practic-aplicative în sfera managementului educațional, leadershipului incluziv, învățării și autoevaluării, procrastinării și anxietății de evaluare.

Orientarea tematică a prezentei lucrări este circumscrisă activităților de predare și cercetare științifică ale candidatei ce acoperă mai multe domenii, al căror caracter interdisciplinar a reprezentat elementul forte generator de expansiune tematică și abordare structural pragmatică: managementul instituțional și al clasei de elevi, teoria educației, educație incluzivă, pedagogia comunicării, teoria și metodologia evaluării, managementul activității intelectuale și învățarea eficientă, evaluarea internă și externă a instituțiilor de învățământ, marketing educațional, leadership și management strategic, educație și consiliere în carieră. Pe aceeași dimensiune tematică se încadrează și teza de doctorat intitulată *Școala ca organizație. Managementul democratic-participativ și implicațiile sale la nivelul Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă Beclean*, în baza căreia a fost obținut titlul de Doctor în Științele Educației în anul 2010 prin susținerea la Universitatea Babeș-Bolyai a acesteia, coordonator științific prof.dr. Vasile CHIȘ.

Lucrarea este structurată pe două componente majore, relevante în ansamblul activității profesionale a candidate, respectiv: prezentarea principalelor realizări științifice, profesionale și academice, urmată de proiecția direcțiilor pentru dezvoltarea profesională și de cercetare.

Prima secțiune a tezei de abilitare – Realizări științifice, profesionale și academice, debutează cu prezentarea sintetică a publicațiilor candidatei: 2 cărți de unic autor publicate în 2014 și reeditate în 2020, 2 cărți în calitate de coautor, articol ISI publicat în revistă cu factor de impact (3.9), 20 articole in-extenso publicate în reviste ISI, fără factor de impact sau în volumele proceedings cu Peer-Review ale conferințelor internaționale indexate ISI Thomson, 28 articole publicate în reviste indexate BDI aflate în minim 2 baze de date recunoscute CNCSIS, 33 articole publicate în reviste indexate în alte baze de date sau în proceedings ale conferințelor internaționale și naționale, 8 volume coordonate, publicate la edituri/baze de date recunoscute CNCSIS, 8 capitole publicate în volume colective la edituri din categoria A2 sau recunoscute CNCSIS, 27 capitole și articole publicate în volume apărute la edituri recunoscute de comunitatea academică.

Realizările profesionale și academice ale candidatei Adriana Denisa MANEA sunt relevate pe de o parte din perspectiva coordonării și participării în echipe de lucru ale unor proiecte de cercetare, precum și din perspectiva organizării și participării la manifestările științifice pe plan intern și internațional, calitatea de membru/președinte al comisiilor de susținere și îndrumare a lucrărilor de doctorat, precum și membru în echipe de formare continuă (cursuri de formare în cadrul unor programe naționale și colaborări internaționale). Spre exemplificare, amintim proiectele relevante în economia activității științifice și de cercetare: proiect de cercetare cu relevanță publică largă „Educația prin activități culturale în Bistrița-Năsăud”, 2023-2024, (valoare proiect: 1.271.600 RON) în calitate de director proiect; proiectul de cercetare-dezvoltare-inovare „Comunicare-evaluare-autoreglare la nivelul organizației școlare” (valoare de peste 10.500 euro) în calitate de coordonator partener, 2009-2011; proiectul de interes național „Restructurarea curriculumului național în învățământul liceal” - POSDRU/55/1.1/S/31536 în calitate de expert pe termen lung; proiectul național „Școala pentru toți”- POSDRU/91/2.2/S/63200, în calitate de colaborator și coordonator al grupurilor selectate în cadrul acestuia; proiectul național ROZE-AG251/SGU/NC/II, în calitate de expert învățământ-elaborare și susținere de cursuri. De asemenea, prezentăm câteva date statistice privind manifestările științifice și activitatea de formator: 139 de participări la manifestări științifice: 50 de nivel internațional, 89 de nivel național, dintre care 48 manifestări științifice au fost organizate și/sau coordonate (16 nivel internațional, 45 nivel național); formator în cadrul a 10 proiecte în plan intern și 5 proiecte internaționale- invitație nominală.

În continuare, teza de abilitare se referă la un domeniu larg circumscris managementului educațional și incluziv la nivel instituțional și al grupurilor de elevi/studenti ce acoperă trei direcții convergente de acțiune, privind atât activitatea didactică, practic-aplicativă, cât și cea de cercetare a candidatei. Ne referim la zona de interes reflectată în publicațiile candidatei (cărți (4) și capitole de carte (8) în calitate de unic autor și coautor publicate la edituri A2, cordonări de volume (7), articole publicate în revistă ISI cu factor de impact (1) și fără factor de impact (33) sau reviste indexate în baze de date internațional (26) și pliată pe trei dimensiuni: (1) Prospecțiuni în managementul educațional, (2) Leadershipul eficient în mediile incluzive și în învățare, (3) Procrastinarea și anxietatea de evaluare.

În secțiunea *Prospecțiuni în managementul educațional* sunt prezentate elemente de analiză asupra viziunii și a principalelor implicații organizaționale ale managementului democratic – participative, cu accent pe managementul schimbării și managementul relațiilor interinstituționale. Abordarea conceptuală a managementului educațional este în consens cu datele teoretico-aplicative subsumate unei hărți conceptuale realizate pe baza literaturii de specialitate, oferind un tablou compozit și comprehensiv asupra unor variabilele independente (schimbarea și inovația, managementul democratic-participativ, marketingul, strategiile de învățare, evaluare și autoevaluare) și dependente (performanța școlară, nivelul stării de bine și satisfacția profesională, nivelul/calitatea interrelațional/interacțiunilor intern/e și extern/e instituției școlare), care au făcut obiectul studiilor empirice în contexte organizaționale definite. Accentul în această primă secțiune cade pe decriptarea și operaționalizarea corectă a conceptului de management, care este dublat, uneori substituit de leadership. Schimbările provocate și susținute prin managementul educațional implică inovația și interacțiunea în sensul dezvoltării favorizate de factori sociali, economici, politici, culturali.

Dacă în secolul trecut managementul educațional era cel care ocupa prima poziție cu raportare la eficiență și calitate, viitorul aparține leadership-ului. Explicația derivă din faptul că leadership-ul este orientat mai mult către schimbare, iar schimbarea poate genera și susține performanța. În consens cu schimbările permanente este abordată o nouă dimensiune a constructului de conștiință socială ce susține comportamentul democratic, respectiv conștiința ce caracterizează societatea incluzivă, iar în mod specific, cultura organizației școlare de tip incluziv.

În concordanță cu problematicile socio-culturale, de emancipare și flexibilizare interglobală, în contextual revoluției tehnologice investigarea strategiilor incluzive la nivel macro și microsistem din perspectivă teoretico-aplicativă, a tehnicilor/strategiilor de învățare eficientă, a asumării valorilor universale și imuabile a făcut obiectul unora dintre publicațiile candidatei (volume elaborate în calitate de unic autor sau coautor, capitole, articole și studii) și ale căror concluzii sunt prezentate sumar în secțiunea a II-a, *Leaderchipul eficient în mediile incluzive și în învățare*.

Raporturile existente în plan axiologic, dar și epistemologic între integrare și incluziune, prin expunerea avantajelor și dezavantajelor celor două tipuri de strategii acționale, a evidențiat echilibrul ce se întregește și capătă expresie sub semnul complementarității. Pornind de la premisa că în orice moment al vieții fiecare copil, tânăr sau adult poate întâmpina o dificultate de natură obiectivă sau subiectivă pe parcursul formării/devenirii sale, se pledează pentru educația de calitate de tip incluziv, pentru o școală deschisă și flexibilă, unde diversitatea este abordată ca fiind normalitate, iar pedagogia angajamentului este o necesitate. Sunt prezentate sintetic strategii/modele eficiente în învățare axate pe valorificarea optimă a tehnologiei în educație (educația STEM) și învățarea colaborativă în mediul incluziv, managementul timpului cu orientarea spre eliminarea procrastinării, alternarea formalului cu nonformalul. O atenție deosebită este acordată educației durabile pusă în evidență de studiile realizate pe dimensiunea formării/autoformării și autoevaluării profesorilor, competențele necesare a fi deținute de managerul educațional (atât la nivel instituțional cât și la nivelul conducerii clasei de elevi) în mediile incluzive, cu accent spre leaderchipul incluziv.

Secțiunea a III-a *Procrastinarea și anxietatea de evaluare* din prima parte a tezei este în acord cu preocupările didactice și de cercetare ale candidatei, care evidențiază intervenția imperativă în reglajul emoțional, autocontrolul asupra timpului de către fiecare dintre educabili, corijarea comportamentală/autoreglajul în situații evaluative și nu în ultimul rând, direcțiile de acțiune ca expresie a unei educații durabile.

Analiza datelor despre tergiversare (cauze, manifestare, efecte) este secundată de identificarea mijloacelor de intervenție în vederea minimizării/eliminării unui comportament dezadaptativ vizibil în întârzierea începerii sau încheierii sarcinilor. Chiar dacă nu toate întârzierile sunt problematice, ceea ce transformă astfel de întârzieri în probleme este modul în care acestea afectează viața nu doar la nivel personal, ci și la nivel organizațional.

Fenomenul de tergiversare generat de promovarea cognițiilor iraționale poate fi controlat printr-o educație corectă, control/ajustare emoțională în mod sistematic și riguros pentru îndeplinirea sarcinilor, valorificare optimă a oportunităților. Prin urmare, gestionarea eficientă a timpului, autodisciplina, care este necesară pentru a finaliza cu succes ceea ce s-a demarat/inceput, reprezintă o căi dezirabile în surmonatarea procrastinării.

Știut fiind faptul că educația de calitate, durabilă este obținută în condițiile unei coagulări a forțelor educogene din mediul școlar (formal și nonformal), familial și social (informal) este important a acționa în direcția formării unei culturi a auto/evaluării, armonizarea stilurilor parentale cu nevoile copilului și solicitările la care acesta este supus. Practicarea strategiilor de autocontrol în managementul emoțional, menite a reduce anxietatea de evaluare pentru elevi în obținerea performanței școlare, se impune cu necesitate.

În partea a doua a tezei de abilitare – Planuri de evoluție și dezvoltare a carierei sunt descrise principalele direcții de perfecționare profesională și de cercetare, apreciate de candidată drept ținte dezirabile. Aceste priorități sunt corelate cu domeniul expus anterior și vizează cu precădere următoarele aspecte: investigarea leaderchipului incluziv și propunerea unui model de leaderchip incluziv aplicabil atât la nivelul învățământului universitar cât și preuniversitar, analiza impactului teoriei conectiviste (axată pe valorificarea resurselor digitale) asupra învățării la adulți și elevii în vederea elaborării de programe/modele de învățare eficientă în mediile incluzive. Dat fiind faptul că, pe termen lung un comportament disruptiv (procrastinare și comportament anxios) ar putea să genereze performanțe sociale și profesionale scăzute, preocupările noastre se îndreaptă spre realizarea unui studiu cu o componentă bine definită în intervenția experimentală, respectiv elaborarea unui program educațional axat pe două direcții: managementul timpului și controlul anxietății de evaluare. Așadar, măsurarea impactului unor programe de management al timpului pentru evitarea procrastinării și reducerea anxietății în situații evaluative reprezintă o direcție de cercetare-acțiune în vederea îmbunătățirii performanțelor atât la nivelul elevilor (performanțe școlare), cât și la nivelul adulților/formatorilor (performanțe profesionale).

Considerăm că acceptarea tezei de habilitare și acordarea dreptului de a coordona doctoranzi va conduce atât la amplificarea resurselor de investigare a unor teme precum cele enumerate anterior, precum și la creșterea posibilităților de aprofundare a cunoașterii în aceste domenii.